

**МЕСЕЦА ДЕЦЕМБРА,
У 7. ДАН.**

**СЛУЖБА И ЖИТИЈЕ ПРЕП.
И БОГОНОСНОГ ОЦА НАШЕГА
ГРИГОРИЈА СИНАИТА ИСИХАСТЕ
(МАЈТЕГ) – ГОРЊАЧКОГ.**

МЕСЕЦА ДЕЦЕМБРА, У 7. ДАН.*1

**ПРЕПОДОБНИ И БОГОНОСНИ ОТАЦ НАШ
ГРИГОРИЈЕ СИНАИТ ИСХАСТА (МЛАЂИ) – ГОРЊАЧКИ.*2**

НА МАЛОМ ВЕЧЕРЊУ.

На „Господе завапих ...“ стихире, на 4, глас 2. [Само]подобне:

Кад од љубави Христове, у срце ти оче прими, огањ
нетвар(стве)ни, тада ти напусти сваки труд, од трудова у свету,
Григорије, и анђелски живот у радости си проживео, на Атосу
преподобни; стога се дарова равноанђелских ти сасудом изабраним
показа, и бестрашћа пашњаком благомирисним.

Домом и боравиштем Свете Тројице, оче, своју душу врлим
животом и тврдим подвигом, израдивши, благоизвољењем
силним, у подгорју, ти подиже атонски манастир велелепни, где су
монаха хорови као приноси Господу, твојим упутствима принесена.

Радује се твој манастир, од кад као дар драгоцени оче, Божје
благодати, прими део, твојих часних моштију, из Србије,
Григорије, као давнашљу жељу; њима верно припадајући, у
умиљењу многим, исцелење душа и тела, и освећење, богоношче, од
њих добија узносећи ти похвале.

Уживајући божанску славу, са светима од века, као исцелитељ
Христов, преподобни Григорије, овај свој тор, поносан
назвањем твојим, од сваке саблазни, чувај осветничке, својом
заштитом, молитву Господу приносећи, са светим Николајем, за
чеда твоја која те жудно желе.

Слава ... глас 4:

^{1*} према Светогорском обичају датум празновања преподобног Григорија везан за појутарје храмовне славе манастира свт. Николаја на Атосу (касније названог Григоријат), чији је он оснивач.

^{2*} Текст службе дајемо према тексту у радној верзији новог издања „Србљака“. Према Акростиху Канона преподобног на Јутрењу аутор службе је Герасим (Микрајананит ?), а ко је преводилац није нам познато.

Дело које одговара имену [твом], и бестрашћу, благодат живота делујућа, будним те у свему показа, и искусним делатником Божје воље, оче; јер ти одрекавши се себе, свом душом Христу последова, и подвижничког живљења узором се показа, као пун Божанског изсијавања, богоношче Григорије; и сад прибравши награду за трудове, непрестано чувај, оне који те поштују.

И сада ... **Богородичан, [глас исти]:**

Од свих опасности слуге твоје чувај, благословена Богородице, да те славимо, наду душа наших.

Стихире на стиховње, глас 2.

Подобан: Доме Ефратов ...

Трудовима подвижничким, на Атосу засијавши, светилом монаха, Григорије ти се показа, облагодаћен Духом.

Стих: Часна је пред Господом * смрт преподобних његових.*³

Управио си непреварно, ученике своје оче, ка путу спасења; стога ти узносимо похвале, као дужници Григорије.

Стих: Блажен је човек који се боји Господа, * у заповестима његовим ће напредовати веома.*⁴

Благодат освећења, мошти твоје точећи, Божанским дејством, веселе и радују, стадо твоје Григорије. **Слава ... Тројичан:**

Трисветли Светворче, равночасно Божанство, молитвама Григорија, овај тор чувај, од стрела нечастивога.

И сада ... **Богородичан, [глас исти]:**

Имајући од тебе, помоћ Богородице, Григорије божански, разруши на Атосу, силу нечастивога.

Сада отпушташ ... Трисвето...

Тропар, глас 1:

Подобан: Пустиње житељ ...

Анђелом за живота познаше те, оче наш; и благодат исцелења прибравши, опевани; чудеса извршивши страшна, Григорије, страсти изгонитељу, лечиш у љубави (уз) душе и тела, блажени.

³* Пс. 115,6.

⁴* Пс. 111,1.

Слава давшему т(еб)и снагу, слава овенчавшему те(бе), слава творећем кроз тебе свима исцелења.

НА ВЕЛИКОМ ВЕЧЕРЊУ.

[Певамо:] „Блажен (је) човек ...“, први антифон.

На „Господе завапих ...“ стихире, на 8, глас 4:

Као рањен Божјом љубављу Спаситеља, Григорије, смотрено ти напусти свет свеколики, и надсветовно поживе живот на Атосу, с анђелима уистину, огледајући се преподобни; стога препун, небеских благодати ти се показа, и иконом тиховања, и монаха узором. [Трипут].

Као сасуд драгоцен, диханија Духа, и лечитељ изворни Свевладарев, чуда благодат за собом ти остави, свеблажени Григорије, и манастир поносити у подгорју Атоса, ти сагради, као мирну увалу спасења, мученима свагда вихором живота. [Трипут].

Као ризничарско благо свето, из Србије прими, твој манастир преподобни мошти твоје, које обасипајући сузама, имамо Григорије, за видљиво посредништво ми, који те топло волимо, тебе пре(д)стављенога, и вапијемо: Не престај невидљиво, ученика твојих хор избављати од сваке невоље. [Двапут].

Слава ... глас 6:

Данас богоносац Григорије, као звезда богозарна, на годишњи спомен му, монаха хорове обасјава светлошћу; јер хитрином ума, и одсјајима незалазне светлости накупивши се, ка светлости Божјих заповести, управља кличуће му: Радуј се, ти Богу посвећен, и света и тела ослобођен, већма силним подвигом; радуј се, ти тиховањем ум очистивши, и због делатне врлине, путеводитељем монаха прозвани, и узором истанчаним, и тумачем савршенства; радуј се, горе зване Светом украсе, и свог манастира заштитниче, и ка Христу молитељу топли; Њему приводити не престај преподобни, ученика твојих мноштво, побожно ти вршећих спомен.

И сада ... [Богородичан], глас исти:

Ко да те *не блажи*⁵ Свесвета Дјево, ко да песмом не велича твој без порођајних мука плод? Јер безвремено од Оца изсијавши Син јединородни, сам из тебе Чисте произађе, неисказиво се оваплотивши. По природи Бог, и по природи човек постав ради нас, недељив на двојност личности, већ на двојност природа, несливено препознатљив. Њега моли, часна и свеблажена, да нађу милост душе наше.

**Вход. Светлости тиха ... Прокимен дана,
и Читања три преподобнима.*⁶**

На литији: стихира храма, и преподобног, глас 1:

Радује се у Господу, блистави манастир твој, поносан онима које ти управљујеш, богоношче Григорије; јер њега ти сабра, светлим својим врлинама, и Господу га представи, као чокот многолозни, врлим делима; јер делом и речју блистајући, ти се показа монаха путеводитељем, и живота у духу, боголиким виноградарем; и сад Господу пре(д)стављен, и по месту своје обожујући се, заступај молимо те, да [Господ] даје Божје просвећење, и престапа удобровољење, онима који те поштују, свети.

Домогавши се лаког јарма Спаситељевог, свако земно помишљање ти одбаци преподобни, и окрили се Духом, на врлина усхођење сенка на Атосу постав, светоме се ти приљуби Григорију, са Синаја светилнику, и његовог блистања, учесником знаменован би; јер у тајну умне молитве би уведен, и Божијег дејствовања, оруђем се показа; стога уређујеш, монаха хорове на боље, и будуће славе оглашаваш благодати, просећи за све престапа опроштење, освећени оче Григорије. **Глас 3:**

Постовима ситећи се, и бдењима Богу узносећи се, као бестелесни ти поживе, са телом Григорије; и у пећини настањен, благоизвољења свише, знамење ти прими, као чисти срцем, богозрењем и делом; стога манастир подигнув свети, као врлине васпиталиште, преподобнима на Атосу, ти засија свети[тељу];⁷ и у Србији поживевши, тамошњи тор освећујеш, који

⁵* = блаженом не зове.

⁶* видети под 17-тим јануаром.

⁷* у савременој срПској богословској терминологији готово се и не прави јасна разлика између *светога* (као општог термина, или свете личности која не мора бити у архијерејском чину) и *светитеља* (архијереја, оног који освећује) као код Руса.

трудоима и напорима основа, полагањем твојих моштију; јер у њој ти окончавши свој пут, до небеске славе успну се, и заступаш душе наше.

Глас 4:

Умртвљен у свету, подвижничким трудовима, надсветовног живота оруђем се показа, богоношче Григорије, и све живе сазиваш, на причасништво у Божијим наслађивањима, трубом свог живота; и чуда благодат примив, душа и тела, исцељујеш страсти, и демона сатиреш гордост. Стога твојим именом поносећи се, манастирски тор, почаст одаје твојим подвизима, и призива твоју помоћ; коју увек подавај свети[тељу], као отац чедољубац.

Слава ... глас 4:

Међу преподобнима боголиког, и међу оцима преподобног Григорија, на Атосу подвизима ревнујућег, приђите монаха хорови, химнама и песмама да хвалимо; јер он и именом својим онај који бдије, на будњу Вожанску побуђује, умовања наша, као речју делатан, а у животу богомудар; и с Вожанских висина, невидљиво нас напасајући, снагу од Господа за нас он тражи, на оснажење слабости, и заступа душе наше. **И сада ... Богородичан, [глас исти]:**

Од свих опасности слуге своје чувај, благословена Богородице, да би смо славили, Тебе, наду душа наших.

На стиховње: стихире, глас 5.

Подобан: Радуј се подвижника ...

Радуј се ти који Спаситељу Христу, последовавши сваколико Григорије, и света оставивши односе, анђелски живот, несплашњавајућом жудњом си поживео, у постовима и сузама, и свеноћним стојањима, ум очистивши, од смутњи страсти, и у бестрашће, истинито оденувши се. Стога Божијег Духа, примио си изсијавање, и монасима се показа, учитељем већма делатним, Христа молећи, да душама нашим, буде дата милост велика.

Стих: Часна је пред Господом * смрт преподобних његових.*⁸

Грпљењима подвижничким другујући, а у пећини тихујући, Григорије, примио си благодат изобилну, од Христа Бога, и манастир на Атосу Божји ти подиже; одатле Духом Светим покренут, у Србији, био си као анђеол, и учитељ, од монаха виђен обоженным; стога и други основа, ти тамо манастир преподобни, где

---

* Пс. 115,6.

лежи оче, као благослов Божји тело твоје, точећи исцелења, у вери му прилазећима, и тебе хвалећима.

Стих: Блажен је човек који се боји Господа, * у заповестима његовим ће напредовати веома.*⁹

Радује се наследство твоје, ово умно твоје стадо, Григорије, призивом твојим светим, и заштитништвом твојим, дичеће се и притичуће; њега увек чувај од страшних невоља, с Николајем, којим га посвети, Господу, за њега молећи се, да избављани, од стрела нечастивога, теби оцу као деца, последујемо и стигнемо, с тобом богоношче, до никада истичућег, живота молимо се. **Слава ... глас 8:**

Уздржања огњем, стреле страсти убивши, с небеса ти прими благодат, као благу зору, у тајни оче Григорије; јер на гори Атонској, анђелским животом живећи, са вековних гора Господа просвећујућег, по речи Давидовој, у тајни ти виде, колико беше човеку видети могуће, као боговидац на Синају Мојсије и обожен Божијим причасништвом, вечног блаженства ти се удостоји; којег се и ми желимо удостојити, молитвама твојим свети, који ти вршимо спомен. **И сада ... Богородичан, [глас исти]:**

Владичице прими, прозбе слугу твојих, и избави нас, од сваке потребе и невоље.

Сада отпушташ ... Трисвето ...

Тропар, глас 1:

Подобан: Пустиње житељ ...

Анђелом за живота познаше те, оче наш; и благодат исцелења прибрао си, опевани; чудеса извршивши страшна, Григорије, страсти изгонитељу, лечиш у љубави (уз) душе и тела, блажени. Слава давшему т(еб)и снагу, слава овенчавшему те(бе), слава творећем кроз тебе свима исцелења.

Други тропар, глас 4.

Подобан: Брзо предухитри ...

Равноанђелски скончавши у телу живот, * и ктитор поставши поноснога тобом, манастира, * оче преподобни, * управи твоје стадо, на пашњаке спасоносне, * чувај своју децу, од напада Велијарових, * Григорије блажени, твојим помоћима. **[Једанпут].**

* Пс. 111,1.

И: Богородице, Дјево ... [Једанпут].

НА ЈУТАРЉУ.

**На „Бог (је) Господ ...“, први тропар [преподобнога, глас 1:
Анђелом за живота познаше те, оче наш ...] [Двапут].**

**Слава ... други тропар, [глас 4:
Равноанђелски скончавши, у телу живот ...] [Једанпут].**

И сада ... Богородичан, [глас исти]:

Од века скривана и анђелима непозната тајна, кроз тебе се Богородице на земљи објавила, Бог у несливеном сједињењу оваплоћујући се, и Крст вољно нас ради прихвативши; којим подигавши првосазданог, спасе од смрти душе наше.

После 1. катизме: сједален, глас 1.

Подобан: Гроб Твој, Спасе ...

Ревновањима светим, на Атосу засијавши, ти прими од Бога, чуда благодат, Григорије блажени, преподобних сабрата, с којима заступај, свагда пред Господом, да да опроштај грехова нама свима, који те блажимо. **[Двапут].**

Слава ... и сада ... Богородичан, [глас исти]:

Богоневесто Чиста, Богородице Дјево, Атоса прибежиште, и прихвате Божански, не престај вечно да точиш, на Атосу благодат изобилно; јер тебе имамо, ми монаси за сигурни покров, и надамо се у теби да се избављамо непрекидно, од опасности и тескоба.

После 2. катизме: сједален, глас 4.

Подобан: Брзо предухитри ...

Будност си имао, у свом преподобном животу, у трезвењу Григорије, и умном молитвом, скончав у свом животу; стога ученици твоји, на тебе гледаху као на правило у свему, на водећег њих у стицање, врлина небеских; стога ти као дуг, спомен одајемо. **[Двапут].**

Слава ... и сада ... Богородичан, [глас исти]:

Атос који је назван, Света гора, Чиста, оних која си дала, обећања једном, држећи се чврсто, избављај у невољама, од тескобе погубне; стога већма благодарно, песмом хвали и вапије ти: Ти си Богородице, наша помоћ.

После Полијелеја: сједален, глас 3.

Подобан: Божије вере ...

Благодат си примио, на гори Атоској, одакле си дао, давања света, светима у Србији свеблажени Григорије; и у Србији уснув, радујући се похита, ка животу нестарећем веселећи се; оче преподобни, Христа Бога моли, да дарује нама велику милост. [Двапут].

Слава ... и сада ... Богородичан, [глас исти]:

Радује се Чиста, цели Атос, ограђиван, твојим заступништвом, и од тешких нападаја избављан, захвалне песме узноси теби, и узвикује ти увек вером: Дјев(ојк)о Свечиста, од непријатељских помисли [нас] одвраћај, и да[ва]ј нама сигурну заштиту.

Потом: Степана, 1. антифон 4. гласа.

Прокимен, [глас 4]:

Часна је пред Господом * смрт преподобних његових.*¹⁰

Стих: Блажен је човек који се боји Господа, * [у заповестима његовим ће напредовати веома].*¹¹

[Св.] Јеванђеље по Матеју, зач. 43.

По 50. псалму: стихира, глас 6. Самогласно:

Подвижнички одслуживши Господу, свеколиком брижљивошћу, с достојним наградама си се обрео, богоношче оче Григорије. Стога твоје мошти, стално точе исцелења, побожно ти приступајућима, и лече страсти душа и тела, у моштима настањеном, благодаћу Утешитеља. Но као слободан пред Христом, заступај [нас] молимо те, да нас избавља од сваке потребе, и да се обретемо у Божијем блаженству.

^{10*} Пс. 115,6.

^{11*} Пс. 111,1.

Канон [Пресв.] Богородици, са ирмосима, на 6;
и преподобном Григорију, на 8.

Канон Пресв. Богородици, глас 8.

Песма 1. Ирмос:

Прешавши воду као копно, и египатског зла избегавши, Израиљац клицаше: Избавитељу и Богу нашем појмо.

Припев: Пресвета Богородице, спаси нас!

Многим напастима опседнут, к Теби прибегавам, иштући спасење; о, Мати Слова и Дјево, спаси ме од тешкоћа и опасности.

Навале страсти смућују ме, да душу моју испуне великом утученошћу; умири, Дјевнице, тишином Сина и Бога Твог, Свебеспрекорна!

Тебе, која си родила Спаса и Бога, молим Дјево, да ме избавиш од мука; јер прибегавајући сада к Теби, пружам и душу и разум.

Мене, бол(ес)ног телом и душом, удостоји Твоје божанствене посете и промишљања, једина Богомати, као Блага, Родитељка Благога.

Канон преподобног Григорија,
чији је акростирх: Будност ми подај. Герасимов. Глас 8.

Песма 1. Ирмос:

Гонитеља фараона ...

Земљу кротких настањујући Григорије, као кротак и смиран, и светлицама Тројице светлећи, просвећујућим заступништвом твојим, светлост ми Божанску подај, да хвалим у песмама, живљења твог постигнућа.

Речи Божје Христове, Григорије, као земља изабрана, вером примив – семе небеско, бестрасност и чуда благодат, ти огласи, подвижничким ревновањима, као плодност вечну.

Твоје чисто живљење преподобни, као стуб богописан, врлога живота, и светли пример, преподобних усхода, уистину на Атосу, уздигну те, Григорије, речју и делом. **Богородичан:**

Постала си Невеста као добра и непорочна, Мајко непролазна, Творца свега, од богатства доброте; јер од тебе се оваплотило, несливено Слово, и бесловесности Ти избави, искрено те славеће.

Катавасија: Христос се рађа ...

Песма 3. Ирмос:

Небеског свода Врхотворче, Господе, и Цркве Градитељу, Ти мене утврди у љубави Твојој, Врхунче [свих] жеља, Тврђаво верних, једини Човекољубче.

Богородитељко Дјево, Тебе сматрам за заштиту и окриље живота мог; Ти ме, Узрочнице добара, откормани ка Твоме пристаништу, Тврђаво верних, Једина Свехвална.

Молим, Дјево, утишај душевни немир и буру туге моје; јер си Ти, Богоневесто, родила Поглавара тишине – Христа, Једина Пречиста.

Родивши Добротвора – Узрочника добара, Богоблажена, излиј свима богатство добротворства; јер све можеш, пошто си родила Силнога у крепости Христа.

Мени, мученом opakим недузима и бол(ес)ним страстима, Ти помози, Дјево; јер Те знам као неисцрпну и непотрошиву Ризницу исцељења, Свобеспрекорна.

Други. Ирмос:

Који учврсти с почетка ...

Жудећи за Христом, свом жељом од младости, напустио си погипли обману, и на рамена Крст, топло га подигав, Григорије богоношче, трудовима подвижничким засија.

Изрекама оче мудрога, са Синаја Григорија, обучен непоколеб(љ)ивим срцем, упућен би њиме, у молитве Григорије, умне – знање, плодове и благодати.

Утиховању истинском, у пећини мирујући, ти прими светлост небеску оче, и манастир поносни, у подгорју основа, Григорије Атоски, као радионицу врлине.

Богородичан:

Да би обожио Адама, надсуш[т]ни Логос, тело поста од Тебе надлогосно, оставши Бог, Дјево Мајко Пречиста, којим заступај да се избавим, од мучења страстима.

Катавасија: Рођеноме пре векова ...

Седален, глас 5:

Подвигом умртвивши тела помисли, ка животу нестарећем ум ти узнесе, и напуни се даровима божанског Духа; стога мудрим учитељем, преподобног живљења, показа се ученицима својим, Григорије богоношче, манастира свога украсе. [Двапут].

Слава ... и сада ... Богородичан, [глас исти]:

Рођенога неисказиво из бедара Твојих, неоскврњено Дјево на спасење наше, као Мајка истинска увек моли: да даје опроштај, и од невоља ослобођење, нама који вером славимо, твоје трудноће Дјево, несхватљиву тајну.

Песма 4. Ирмос:

Господе, чух тајну Твога домостроја спасења, разумех дела Твоја, и прославих Твоје Божанство.

Устанак мојих страсти и буру мојих сагрешења утишај, Богоневесто, јер си родила Господа – Крманоша.

Бездан милосрђе Твога подај мени који призивам Тебе, Која си родила Самилостивца и Спаса свију који Те певају.

Наслађујући се, Пречиста, Твојим даровима, уносимо [Ти] захвалну песму, ми који Те знамо као Богоматер.

Свеопевана, имајући Тебе, наду и тврђаву, и непомичну стену спасења, ми се избављамо од сваке неприлике.

Други. Ирмос:

Ти си моја крепост ...

Храмом Божијим, и сјајнојасним стаништем, душу своју, оче израдивши, равноанђелским живљењем, ти сагради храм, Николају блаженом, и тор ти основа, на спасење душа, трудовима многим, Григорије преподобни.

Манастир твој, молитвама твојим к Богу, увек закриљуј, од сваке невоље, који се дичи тобом, и који твојим моштима богобојазно прилази, и жарко ти вапије: Путеводитељ нам буди, на путу спасења, Григорије.

Од удара, варварског како спасе, Атоску гору, заступништвом својим, тако и нас, од свакога напада, непријатеља невидљивих, избављај, Григорије преподобни, и давај нам оче, бдити савесно, увек по Божијој праведности. **Богородичан:**

Род смртника, из погибли призвао си, нетрудежним, породом својим, Свенспорочна; те он би удостојен надумно, синовства, од којег беше отпао, и благодати: стога тебе као узрок, нашега спасења, песмом хвалимо и вером славимо.

Катавасија: Жезло из корена Јесејева ...

Песма 5. Ирмос:

Просвети нас заповестима Твојим, Господе, и мишицом Твојом узвишеном подај нам мир Твој, Човекољубче.

Испуни весељем срце моје, Чиста, дајући ми непролазну радост, јер си родила Узрочника весеља.

Избави нас од беда, Богородице Чиста, јер си родила Вечно Избављење, и Мир који превазилази сваки ум.

Маглу сагрешења мојих, Богоневесто, растерај светлошћи сјаја Твога, јер си родила Светлост Божанску и Превечну.

Исцели слабости страсти мојих, Чиста, удостојивши ме посете Твоје, и подај ми здравље заступништвом Твојим.

Други. Ирмос:

Јер шта ће ме удаљити ...

Рекама оче божанског, и подвижничког твог зноја, ти угаси страсти пламен, и огањ љубави нетварни Христов, ти разгори у душама твојих ученика, да их већа благодат затекне.

Последова ти жарко, са Синаја светилнику Григорије, и на Атосу оставши, удостоји се богатог блиставила, од којег нама давај, мало блеска свеблажени, да бисмо тами страсти утекли.

Познавши вољу оче, Оног ко[ју] те управи на пут већма користан, после оснивања, на Атосу тора светога твога, ти хиташ у Србију, и подижеш манастир други, Господу тамо, Григорије. **Богородичан:**

Владика свега, непрегледно море, с мислосрђа свога, тело људско примив од Божанске крви твоје, света, заштитом показа Тебе, Богородице, и спотичућих се топло измирење.

Катавасија: Бог бивајући мира ...

Песма 6. Ирмос:

Молитву ћу [своју] излити пред Господом, и Њему ћу казати [све] туге моје, јер се душа моја испуни зала, и живот се мој спусти до ада, но молим се као Јона: из пропасти, Боже, изведи ме.

Моју природу, заробљену трулежношћу и смрћу, спасао је од смрти и трулежи Он, предавши Себе на смрт; Дјево, моли Господа и Сина Твога: да ме избави од злотворства ђавола.

Знам Те, Дјево, као Заштитницу живота, и као сигурну Чуварку, која метеж напасти разгониш и нападаје демона одгониш, и молим се свагда: Од трулежи страсти мојих, избави ме.

Стекосмо Те, Дјевице, као стену прибежишта, и као свесавршено спасење душе, и као ширину у невољама, и светлошћу Твојом увек се радујемо. О! Владичице, и сада нас спаси од страсти и беда.

На одру сада болујући лежим, и нема исцељења телу моме; но Ти која си родила Бога и Спаситеља свету и Избавитеља од болести, Теби се Благој молим: Подигни ме из трулежних недуга.

Други. Ирмос:

Очисти ме Спасе ...

Гилан Христовим, оружјем Григорије, невидљивих непријатеља, сруши ти строј, и навалнике, на твој тор, као звери оче одагна.

Исцелења сваколика, давањима свише, мошти твоје мудри, точе Иискајућима их; којима се Божје твоје стадо, вером приступајуће, освећује, Григорије.

На Атосу као звезда светлојављајућа, оче ти засија, и у Србију дошав, ти њу освети, божанским својим моштима, и у њој покој, примив блажени.

Богородичан:

Владика владаре са престола збаци, и узвиси смирене, по речи твојој Свенепорочна, онај Који произађе милости ради, из твоје крви, Бог спасења мога.

Катавасија: Из утробе Јону ...

Кондак, глас 8.

Подобан: Теби, Војвоткињи ...*12

Заблиставши даровима Утешитеља, равноанђелским живљењем и подвигом, монаха узором ти се показа. Но избављај манастир твој овај свети, од свих искушења и невоља, који ти вапије: Радуј се, оче Григорије. **Икос:**

Анђео подвигом, у телу ти се показа, Григорије, отаца висино; и сад анђелске радости, удостојен с четама преподобних, непрестано моли, за нас вапијуће ти: Радује се, свети исцелитељу Божији; радуј се, нетварне светлости посматрачу. Радуј се, свога манастира светог утврдо; радуј се, ученика својих велико*13 прибежиште. Радуј се, Божанске будности истинити наставниче; радуј се, сасуде драгоцене диханија Божанскога. Радуј се, јер чуда ти стече благодат; радуј се, јер демона одгониш нападај[е]. Радуј се, звездо Ато[н]ска увек светлећа; радуј се, живота преподобног учитељу. Радуј се, обаратељу дрскости непријатеља; радуј се, исцелитељу наших страсти. **[Народ:] Радуј се, оче Григорије.**

Песма 7. Ирмос:

Некада у Вавилону младићи, који беху дошли из Јудеје, вером Тројице пламен пећи угасише, појући: Благословен си, Боже отаца наших.

Пожелевши, Спасе, да устројиш спасење наше, Ти си се уселио у утробу Дјеве, коју си показао као Заступницу света. Благословен си, Боже отаца наших.

Мати Чиста, моли Љубитеља милости Кога си родила, да избави од сагрешења и душевних прљавштина оне који са вером кличу: Благословен си, Боже, отаца наших.

Ону што Те роди(ла) Ти си показао као ризницу спасења, и извор нетрулежности, и кулу сигурности, и врата покајања, онима који кличу: Благословен си, Боже отаца наших.

^{12*} у кориштену изворнику се овај кондак налази и предходно – после 3. Песме пре Сједал(е)на, незнатно другачије преведен: **Засијавши** даровима Утешитеља, равноанђелски **живећи и подвизавајући се**, узором монаха ти се показа. Но избављај манастир свој овај свети **[тељу]**, од свих искушења и невоља, који ти **узвикује**: Радуј се, оче Григорије.

^{13*} наша измена према смислу, у изворнику не сасвим јасно.

Богородитељко, Ти (си) нам Христа Спаса роди(ла), удостоји исцељења од телесних слабости и душевних недуга оне који с љубављу приступају к заклону Твоме Божанском.

Други. Ирмос:

Божије снисхођење ...

Укрепост небеску, оденувши се, оче Григорије, нејаку дрскост, у слабости тела невидљивог непријатеља, ти си срушио и узвикивао: Благословен Бог отаца наших.

Гилом Духа Свесветога, оче Григорије, прослављен дом душе твоје, изворе чуда точи свагда; стога Србија убирајући твоју благодат, славу приноси Богу који прослави тебе.

Који вером притичу, моштима твојим, оче Григорије, од сваке се ране и болести, избављају молитвама твојим; стога тор твој овај се радује стекавши кост, твојих моштију.

Богородичан:

Гвисине погледај на наслеђе твоје ово, Пречиста, и од сваке помаме завојевача га избави, твој мир у том пружајући, и благослов твој монасима у њему.

Катавасија: Деца благочестивошћу отхрањена ...

Песма 8. Ирмос:

Цара Небеског, Кога поју Војске анђелске, хвалите и преуносите у све векове.

Дјево, не презри оне који потребују помоћ од Тебе, и певају и преуносе Те, Дјевице, у све векове.

Слабост душе моје исцељујеш и телесне болести, Дјево, да Те прослављам, Благодатну, у век(ове).

Ти изливаш обиље исцељења на оне, Дјево, који Те са вером хвале, певају, и величају Твоје неизрециво Рођење.

Нападе искушења и налете страсти, Ти одбијаш, Дјево; стога Те певамо кроза све векове.

Други. Ирмос:

Седам пута камин ...

Аостојанством и иметком божанским, манастир твој, Григорије, који Николају славном повери, обилујући; наслађује се часних твојих моштију честицом светом, стога ти укруг вапије: Не престај богоношче, стадо своје чувати: од сваке неприлике, озледе и потребе.

Прво у тиховању засијавши, Григорије, и дејством испунивши се благодати, као правило најистанчаније, монаси потом видеше те како водиш ученика својих рој на божанска напредовања блаженог живота, у очинској љубави и божанском будношћу.

Реч Божију примивши тајински у срце своје, из тиховања као сунце ти засија, и стадо ти установи и тор Божји основа, као пун небеске светлости, и познање стекав делима преподобним, Григорије свеблажени, као Христов исцелитељ. **Богородичан:**

Нежежено носећи, као ручка огњенолика, коју Исаија од пре знајући унапред описа, жар Свечиста; руком твог Божанства, сажежи мој товар страсти, преклињем те, и сатри до конца, непријатељеву помаму, свагда дижућу глас на *твог прибегара.*¹⁴

Катавасија: Чуда натприродног орошење ...

Песма 9. Ирмос:

Истинску Богородицу Тебе исповедамо, спасени Тобом, Дјево Чиста, величајући Те са безтелесним хорovima.

Не окрени се од бујица суза мојих, Дјево, јер си родила Христа, Који је са сваког лица утро сваку сузу.

Испуни радошћу срце моје, Дјево, јер си примила пуноћу радости, уништавајући греховну жалост.

Онима који Ти прибегавају, Дјево, буди: пристаниште и заштит[ниц]а, и неразрушава тврђава, и прибежиште и заклон, и весеље.

Просветли лучама светлости Твоје, Дјево, одгонећи мрак незнања, оне који Те православно објављују Богородицом.

На месту болести и злостављања потиштенога Дјево, исцели, преводећи [га] из нездравља у здравље.

---

^{14*} = Теби прибегавајућег / оног који Т(еб)и прибегава. Нисмо баш одушевљени овом „умотворином“ преводиоца.

Други. Ирмос:

Зачуди се томе ...

Удомивши се у вишњим божанским дворима, богоношче свеблажени Григорије, скончавши пут свој свети подвизавањем, и лицем ка лицу сагледавајући славу Христову, не престај молити се за оне који хвалу одају твом свечасном уснућу.

Благим оком, оче, као пастир истинити и отац најмилији, на твоје стадо и тор свети погледај, Григорије, који већма благонаклоно врши теби [с]помен свети, и давај му свагда благослова твога радости.

Увелелепним блистајући врлинама, као сјајни светлonoсац, Григорије, одајеш на Гори Атоској свет[и]ло умно, а у Србији чудима од твојих моштију просветљујеш верника разуме; стога тебе богоношче, појевима и песмама величамо.

Китећи се хоровима преподобних, а стројевима светих бивајући, и песму певајући Трисвету Богу, моли Григорије за свој манастир благозарни, непоколебљиво да издржава он у векове обести нечастивога. **Богородичан:**

Надмоћнијим ум мој од земних помисли изради, Богородице, страхом Божјим; и од нападаја непријатељевих, који свагда гледа помислима нечистим оскврнити мене; ослободи, Дјево, својим надзирањем, прибежника*¹⁵ твом покрову.

Катавасија: Тајна непозната ...

Свјетилан:

Подвигом ти очисти, ум и срце своје, Григорије богоношче, од мучења страстима, и благодат примив у се, бестрашћа преподобни, заблиста ти на Атосу, врлинама нетварним, уздржањем упорним. [Двапут]. **Слава ... и сада ... Богородичан:**

Бога надсуштаственог, из твог тела поставшег, богаство доброте, неизрециво и неоскврњено, ти заче Свенепорочна, те Адама ти уздигну, до старе славе [његове]; стога ти химне појемо, ми Твојим Породом спасени.

^{15*} = прибегавајућег / оног који прибегава. Слично, видети предходну фусноту.

На „Хвалите ...“: стихире, на 4, глас 8.

Подобан: **О!** дивног ли чуда ...

Преподобни оче Григорије, љубављу Христовом, окрилатив разум, Њему ти последова, богожарном мишљу, и на Атосу подвижничким трудовима, као анђео ти си поживео; стога равноанђелско, уистину блиставило, на небесима, ти нађе удостојавајући се надумних ствари. **[Двапут].**

Преподобни оче Григорије, знаменован од Бога, у подгорју Атоса, тор гласовит, сагради светитељу *[Николају]*,^{*16} и држаше те за његов стуб и потпору, и врлога живота узором; који свагда чувај, својим помагањем, од сваког гнева, који жељно слави, свети твој спомен.

Оче свеблажени Григорије, твоје свете мошти, Духа благодаћу, лечилиштем безсребреним, одиста се показаше; јер устављају оболења душа, и лече страсти неизлечиве; стога хитајуће, твоме часном заступништву, избављај свагда, трудова и тескоба, као већма самилостан. **Слава ... глас 5:**

Монаха узор, постав *[својим]* животом, својим их примером васпитаваш, да желе и траже вишње, свом жељом; изнад ствари доле лежећих, делом и мишљу се уздигнув, уводиш у тајну блиставила анђелскога живљења, и на врлине достигнуће нас побуђујеш, преподобни оче, богоношче Григорије. Зато богодушни твој манастир, дичи се твојим благим даром, и дужно те поштује, а христована Србија, твојим моштима се освећује, чуда сагледавајући силе. Но као славе Христове учесник, и причасник, заступај молимо те, *поштујуће Тебе.^{*17}

И сада ... **Богородичан, [глас исти]:**

Блажимо те^{*18} Богородице Дјево, и славимо те ми верни с дужним поштовањем, тебе град непоколебљиви, бедем неразрушиви, силна заштито, и прибежиште наше.

Славословље велико, и отпуст.

^{16*} наш додаток, нема у изворнику. Манастир Григоријат на Светој гори Атонској посвећен је свт. Николају Мир-ликијском.

^{17*} = оне који те поштују.

^{18*} = Блаженом Те зовемо.

НА ЛИТУРГИЈИ.

Блажена од Канона 3. и 6. Песме.

Прокимен, глас 7:

Часна је пред Господом * смрт преподобних његових.*¹⁹

Стих: Шта ћу узвратити Господу * за све што ми је дао.*²⁰

Апостол: Посланица Галатима, зач. 213.

Алилуја, глас 6:

[Стих:] Блажен је човек који се боји Господа, * у заповестима његовим ће напредовати веома.*²¹

Стих: Много ће бити на земљи семе његово, *[род прав(едн)их благословиће се].**²²

[Св.] Јеванђеље по Луки, зач. 24.

Причастен:

У вечном (с)помену биће праведник, *[од гласа зл(ог)а неће се уплашити].**²³

Величање:

Радуј се Светогораца звездо сјајнозарна, радуј се манастира свога заштитииче и путеводигељу, који непрестано закриљуј, од свакога презрења, Григорије свеблажени, заштитништвом својим.

---

^{19*} Пс. 115,6.

^{20*} Пс. 115,3.

^{21*} Пс. 111,1.

^{22*} Пс. 111,2.

^{23*} Пс. 111,6 и 7.

**СПОМЕН ПРЕПОДОБНОГ ОЦА НАШЕГ ГРИГОРИЈА ЋУТЉИВОГ,
ИЛИ ГОРЊАЧКОГ.*²⁴**

вети Григорије Исихаст, или Ћутљиви, пореклом је са Балкана. По светогорском предању, а и по многим словенским и српским Синаксарима, он је био пореклом Србин. Рођен је крајем 13. или почетком 14. века. Био је ученик светог Григорија Синаита и светог Ромила Раваничког, којег је и Житије написао. Оснивач је светогорског манастира светог Николаја Чудотворца, познатог због њега под именом Григоријат. Касније је прешао у Србију и од светог Лазара, кнеза Српског, добио манастир Ждрело у Браничеву (касније назван манастир Горњак), у којем и данас почивају његове свете мошти. Из њиме написаног Житија св. Ромила Раваничког, као и из других старих књига сазнајемо још о животу и подвизима преподобног Григорија Ћутљивог и ово што ћемо даље изнети.

Почетком 14. века дошао је на Балкан са Синајске Горе преподобни отац наш Григорије Синаит.*²⁵ Настанивши се у Светој Гори Атонској, у скиту званом Магула, наспрам Филотејевог манастира, он ту стече доста ученика међу монасима жељним исихастичког живота, то јест молитвено-тиховатељског (или ћутљивог) живота по Богу и ради Бога. Одатле је преподобни Григорије прешао са групом својих ученика у пусто и неприступачно место звано Хрентели, између данашњих манастира Симонопетре и Светог Павла. Ту је основао неколико келија, но није се ту дуже задржао. Због честих напада Турака, морао је отићи из Свете Горе. После обиласка Цариграда и неких других места, он се са својим ученицима настани у месту званом Парорија у Тракији, на граници између Византије и Бугарске. Тамо је основао велики манастир и стекао мноштво ученика. У то време његов ученик постаде и преподобни отац наш Ромило,*²⁶ који са једним својим духовним братом званим Иларион, остаде код великог Синаита све до његовог блаженог уснућа у Господу (које би 27. новембра 1346. године). Тада се преподобни Ромило и Иларион преселе из Парорије у област звану Загора, близу Трнова (у Бугарској), где су се и пре тога подвизавали. Ту свети Ромило замоли Илариона да га прими као свога послушника, нашто Иларион једва

---

^{24*} преузето из „Житија светих за децембар“ преп. Јустина (Поповића), издање: Манастир Ђелије, Ваљево – Београд 1998. године, стр. 251-259.

^{25*} Преподобни Григорије Синаит (1255-1346. г.) спомиње се 6. априла, где видети његово опширно Житије, које је написао његов ученик Св. Калист, патријарх Цариградски (1350-1363. г.).

^{26*} Опширније о св. Ромилу Раваничком видети у његовом Житију (под 16. јануаром), написаном од овог преп. Григорија Ћутљивог.

пристаде, испуњујући тако вољу Божју и усрдну молбу брата свога. Када потом побожни цар Бугарски Јован Александар (1331-1371. г.) ослободи споменуто Парорију од нападаја лопова и разбојника, онда се свети Ромило са својим духовником Иларионом врати у Пароријску омиљену му пустињу и настани се опет тамо.

Управо у ово време к њима двојици дође из Цариграда овај преподобни Григорије Ћутљиви, о коме је овде реч. Већ у Цариграду, а можда и пре тога, у Светој Гори или и негде другде, преподобни Григорије беше чуо за великог Григорија Синаита и беше постао његов ученик. Но како се Синаит пресели ка Господу, Григорије зато и дође код светог Ромила да буде његов ученик, јер је чуо за његове врлине и исихастички богоугодни живот. О томе нам сам Григорије говори у Житију светог Ромила које је написао. „У то време, вели он смирено за себе, и ја најбеднији међу монасима дођох из Цариграда на то место (у Парорију), и чувши за њихово врлинско живљење и савршено подвизавање, сагнух главу и подчиних се старцу Илариону, којему је био подчињен и сам преподобни Ромило“.

Овде у Парорији подвизавао се преподобни Григорије уз светог Ромила, док на те крајеве нису напали безбожни Агарјани. Тада су они обојица са својим старцем Иларионом морали отићи поново у Загору. Потом је свети Ромило отишао на Свету Гору, а преподобни Григорије и Иларион остали су у Загори. По упокојењу пак старца Илариона, свети Григорије отиде и сам у Свету Гору, и потраживши и нашавши светог Ромила са смирењем се њему подчини као своме духовном оцу. И живљаху они у подвизима и врлинама у месту званом Мелана, у близини Велике Лавре светог Атанасија Атонског. О овом њиховом заједничком животу и подвизима опширније говори сам преподобни Григорије у споменутом Житију светог Ромила, али говори тако да он из превеликог смирења свог износи само врлине светог Ромила, а за себе каже како је тобоже имао грехе и страсти, и како га је преподобни Ромило исправљао у томе и поучавао правом животу.

Пошто преподобним оцима Ромилу и Григорију почеше долазити многи монаси и посетиоци, ради духовне користи и поуке, они се удалише у још пустињскији крај Атонске Горе и тамо, начинивши себи келије, настанише се. Не прође затим много времена а Агарјани убише српског деспота Јована Угљешу, који у ово време штићаше и помагаше Свету Гору.*²⁷ Тада међу монасима у Светој Гори, а и међу хришћанима у

---

^{27*} Јован Угљеша Мрњавчевић, српски деспот у Серу, погинуо је од Турака у битци на реци Марици 26. септембра 1371. године.

околним крајевима, настаде велики страх и метеж, јер се бојаху од опаких Турака и њихових безбожничких насиља. Јер док живљаше овај благочестиви владар српски, он љубљаше и штићаше светогорске монахе, а многе њихове манастире он помагаше и обнављаше, као што то и до данас сведоче и потврђују многи светогорски манастири, који овога Угљешу сматрају за свога другог ктитора. Благочестиви Јован Угљеша постаде тада добротвор и ктитор манастира Ватопеда, Хиландара, Симонопетре, Светог Павла, па и самога манастира светог Николе, названог Григоријат, кога започе најпре свети и велики Григорије Синаит, а коначно га устроји овај преподобни Григорије Ћутљиви.

Јер када ускоро по погибији благоверног владара Угљеше, свети Ромило напусти Свету Гору и пређе у Албанију, у место звано Авлона (то јест Валона), а потом одатле пређе у Србију, код благочестивог владара српског св. кнеза Лазара, у тамошњи манастир Раваницу, где се ускоро и упокоји,^{*28} овај свети Григорије остаде у Светој Гори и подвизаваше се у усамљеној келији, на четврт сата далеко од његовог данашњег манастира Григоријата. Ту се он подвизаваше у усамљеном молитвеном тиховању и богоугодном ћутању, због чега је касније и назван Ћутљиви. Иако о томе данас немамо сачуваних писаних података, јер је манастир Григоријат потом два пута доживљавао велике пожаре,^{*29} највероватније је да је свети Григорије у ово време свога боравка у Светој Гори уствари постао коначни оснивач и ктитор данашњег манастира светог Николаја Чудотворца, подигнутог између манастира Симонопетре и манастира Светог Павла, близу оних келија где се раније подвизавао онај велики Григорије Синаит са својим ученицима.^{*30}

Међутим, у Светој Гори преподобни Григорије није могао остати дуго времена, јер су безбожни Агарјани поново нападали на хришћанске народе и крајеве, све до Свете Горе. Једини тада моћни хришћански владар био је благочестиви кнез српски Лазар, који је владао у севернијим крајевима Србије, са престоницом у Крушевцу. Његова се побожност и црквољубивост показала у многим стварима, а нарочито у богоугодном раду његовом на помирењу завађене Српске и Цариградске Цркве (1375. године). Беше тада такође постала позната и монахољубивост светог кнеза

^{28*} Св. Ромило Раванички упокојио се око 1376. године. Његов свети гроб и данас се налази у манастиру Раваница код Ћуприје.

^{29*} Ови велики пожари у манастиру Григоријату били су 1500. и 1761. године.

^{30*} Можда је већ тада овај преподобни Григорије био постао ученик светог Синаита и са њим се тада подвизавао на том месту, да би се касније вратио и подигао коначно на том месту манастир Григоријат, који ће светогорско предање зато и везати за његово свето име.

Лазара,^{*31} јер он постаде други ктитор манастира Хиландара и још неких других манастира на Светој Гори. У његовој пак земљи, у слободној Србији, Лазар беше подигао своју дивну задужбину манастир Раваницу, где је, као што смо видели, христољубиво примио пре неку годину Григоријевог духовног оца, светог Ромила. Лазар је уз то „многе горе и хумове своје државе испунио обитељима монашких жилишта“, како за њега пишу тадашњи повесничари, па је то његово монахољубље постало познато на далеко. Све је ово било познато и преподобном Григорију, па се зато он реши да дође са својим ученицима код благочестивог кнеза Лазара у Србију, и настани се у његовим мирним и спокојним крајевима.

Године 1379. Лазар беше ослободио и умирио од тамошњих бунтовника и непријатеља северни крај своје државе, звани Браничево, када баш у то време стиже код њега из Свете Горе преподобни Григорије, са више својих ученика и монаха, који потом постадоше познати у Србији као подвижници „Синаити“. Они добише такав назив зато што су сви, као и сам преподобни Григорије, били раније ученици оног великог Григорија Синајског, о коме је већ било речи на почетку.

Преподобни Григорије замоли кнеза Лазара да му да неко мирно и усамљено место, где би се могао посветити молитвеном безмолвију и богоречитом ћутању. Благочестиви кнез му тада даде тихо и усамљено место у Ждрелу браничевском, у подножју Хомољских планина на левој обали реке Млаве.^{*32} Изнад реке у стени беше једна пећина, где се преподобни Григорије настани и тамо молитвено тиховаше. Ову пећину он претвори у цркву коју посвети светом Николају Чудотворцу, коме беше посвећен и манастир Григоријат у Светој Гори. Но ускоро затим благочестиви кнез поможе преподобноме да испод ове пећине подигне дивну цркву манастира Ждрела, коју заједнички посветише Ваведењу Пресвете Богородице. Тако би основан нови манастир преподобног Григорија, који и до данас постоји у Браничеву под именом Горњак.^{*33} Оснивање новог манастира би затим потврђено и од свјатјејшег патријарха српског кир Спиридона, као што о томе говори древна повеља која се до недавно чувала у манастиру Горњаку. У тој повељи патријарх

---

^{31*} Опширно Житије Св. кнеза Лазара видети под 15. јуном.

^{32*} Код побожног народа у Хомољу и око Млаве и данас постоји предање да су се преподобни Григорије и цар Лазар срели први пут разговарајући на једном месту преко реке Млаве. Како је Млава на том месту веома шумела те се они нису могли преко реке добро чути, преподобни Григорије се тада помолио да престане бука и настане тишина, и његова молитва буде услышена. Млава на том месту престане са шумом, па се то место око манастира Горњака и данас назива Тишина.

^{33*} Манастир Горњак на реци Млави, између Жагубице и Петровца, раније се називао Ждрело, а тек од 18. века назван је Горњаком.

Спиридон каже: „Прииде ко смиренију ми честњејшиј во иноцјех старец кир Григориј и со својими благоговјејними иноки ... Видје же смиреније ми записано и утврђено господином Књазом (Лазаром) оноје мјесто, рекше церков Пресвјатија Богородици, со сели и со људми и со всјем великим и малим, честњејшему во иноцјех старцу кир Григорију Синаиту и јеговим калогером. Старец бо кир Григорије со својими калогери потрудисја о воздвиженији и созданији храма того (Ваведенија Пресвјатија Богородици), и о иних вешчеј, с помошчију господина књаза Лазара“.*³⁴

Тако је свети Григорије Ћутљиви, касније назван и Григорије Горњачки, продужио своје богоугодне подвиге у Србији, све до својег блаженог упокојења у Господу. Остали пак дошавши са њиме из Свете Горе монаси Синаити настанили су се по другим крајевима Лазареве државе, и у Србији су до данас познати многи манастири које су они основали, јер су многи од тих Синаита били потом прослављени од Бога светошћу живота и даром чудотворства и нетрудежности.

Није познато тачно када и где се упокојио овај преподобни Григорије. По неким, он се пре свога упокојења вратио поново на Свету Гору у свој манастир Григоријат, и тамо се мирно престабио у Господу, око 1406. године. Његове су свете мошти остале у Григоријату све до 1761. године, када су их, приликом тадашњег великог пожара, монаси узели и пренели у Србију, у његов манастир Горњак. По другима пак, преподобни Григорије упокојио се у манастиру Горњаку, и погребен је покрај горње пећинске црквице у Горњаку. Његове свете мошти пребивале су неко време у том манастиру, па су онда током дугих векова турског ропства преношане и на друга места, у манастир Орешковицу,^{*35} у манастир Војловицу у Банату,^{*36} и по другим местима.

Тако је можда део моштију св. Григорија доспео и у његов манастир Григоријат на Светој Гори, одакле је после тај део опет враћен у манастир Горњак.

^{34*} Ова повеља потиче из године 1379. Њен последњи препис нестало је из манастира Горњака за време Другог светског рата, када је нестала и друга повеља дата тада манастиру од стране цара Лазара.

^{35*} Мошти св. Григорија у манастиру Орешковици спомиње у првој половини 16. века светогорски прота Гаврило Хиландарац у Житију Св. Нифона II, патријарха Цариградског.

^{36*} Мошти св. Григорија Синаита спомињу се у манастиру Војловици код Панчева 1771. године. Пре тога, 1733. године, приликом једног прегледа манастира Горњака од стране егзарха Београдског митрополита, забележено је да у Горњаку постоји „гробница Григорија Синаита“. Највероватније је да се радило о преношењу појединих делова моштију Св. Григорија, јер и данас сачуване мошти његове у Горњаку јесу углавном само делови.

Данас се свете мошти светог Григорија налазе у његовом манастиру Горњаку. За време Другог светског рата, због опасности од Немаца, оне су биле пренете у Саборну цркву у Пожаревац, али су после рата опет враћене у Горњак. Ове 1977. године игуман манастира Григоријата из Свете Горе, архимандрит Георгије, обратио се писмом епископу Браничевском и манастиру Горњаку са молбом да подаре његовом манастиру део моштију светог Григорија, као ктитора манастира Григоријатског. (Јер, у старом Синаксару и Служби ктитору манастира Григоријата преподобном Григорију, стоји да је он „из Србије дошао“ и основао на Св. Гори њихов манастир светог Николаја, а то потврђује и опште светогороко предање и стари словенски Синаксари).

На ову молбу манастира Григоријата одговорио је епископ Браничевски и манастир Горњак тако што је део светих моштију светог Григорија из Горњака доставио манастиру Хиландару, са молбом да их о празнику Ваведења (ове 1977. године) преда свечано братији Григоријатској, која дође на празник у Хиландар, што је заиста тако и учињено. Иначе, манастир Григоријат слави блажени спомен преподобног Григорија 7. децембра (сутрадан по светом Николи), а то је и дан упокојења преподобнога који се слави у манастиру Горњаку, и под којим се спомиње у старим Пролозима и Синаксарима. Још и по иконама преподобног Григорија, које се налазе у манастиру Григоријату и у манастиру Горњаку, види се да је то један и исти светитељ. Његовим светим молитвама нека Господ и нас помилује и спасе. **Амин.**

Манастир Горњак –
у Браничеву, Србија.

Манастир Григоријат –
на Светој гори Атонској.

